

STORTINGET

Representantforslag 272 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Bjørn Larsen, Tor Mikkell Wara, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets og Morten Stordalen

Dokument 8:272 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørn Larsen, Tor Mikkell Wara, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets og Morten Stordalen om å styrke nasjonal og alliert forsyningssikkerhet samt strategiske interesser gjennom utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge har et betydelig ressursgrunnlag av kritiske mineraler på norsk kontinentalsokkel. Kartlegging fra blant annet Søkeldirektoratet og Norges geologiske undersøkelse (NGU) viser forekomster av kobber, nikkell, sink, kobolt, mangan og sjeldne jordarter. Dette er innsatsfaktorer som er avgjørende for produksjon av forsvarsmateriell, batterier, elektronikk, kraftnett og fornybar energiteknologi. Etterspørselen etter slike mineraler forventes å øke kraftig de kommende tiårene, drevet av elektrifisering, digitalisering og opprustning i vestlige land.

Samtidig er de globale verdikjedene for kritiske mineraler sterkt konsentrert. Kina har en dominerende posisjon både i utvinning og særlig i prosessering. Kina står i dag for om lag 70 prosent av verdens utvinning av sjeldne jordarter, og opptil 90 prosent av prosessereringen (Euronews, 13.03.26). Dette gir Kina betydelig markedsrett og politisk innflytelse over tilgang på strategiske innsatsfaktorer. EU, USA og andre vestlige land har derfor iverksatt tiltak for å redusere denne sårbarheten

gjennom nye utvinningsprosjekter og diversifisering av leverandørkjeder.

I den urolige og svært krevende geopolitiske situasjonen verden står i, har Norge muligheten til å innta en posisjon som en av få stabile og forutsigbare leverandører av kritiske mineraler. Norsk sokkel representerer en mulighet som vil kunne bidra til økt forsyningssikkerhet for både Norge og Norges allierte, samtidig som verdiskapningen skjer på norske premisser.

Stortinget vedtok i 2024, gjennom et bredt forlik mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, å åpne deler av norsk kontinentalsokkel for leting etter og utvinning av havbunnsmineraler gjennom en stegvis og kunnskapsbasert tilnærming, jf. Innst. 162 S (2023–2024). Dette forliket la til grunn en forutsigbar utvikling av en ny næring, der hensynet til miljø, teknologiutvikling og kommersiell aktivitet skulle balanseres. Kort tid etterpå ble klarsignalet trukket da Arbeiderpartiet og Senterpartiet ga etter for Sosialistisk Venstreparti i budsjettforhandlingene høsten 2024.

Forslagsstillerne mener dette den gang var en svært uansvarlig beslutning. Siden den tid har den sikkerhetspolitiske situasjonen i verden forverret seg. Til tross for dagens alvorlige sikkerhetspolitiske situasjon valgte Arbeiderpartiet på nytt, i budsjettforhandlingene høsten 2025, å forhandle bort fremdriften i arbeidet med havbunnsmineraler. Det innebærer i praksis at Arbeiderpartiet aktivt bidrar til å svekke Norges sikkerhetspolitiske og strategiske interesser i en stadig mer urolig verden.

Når et bredt forankret forlik om en strategisk viktig næring settes til side i budsjettforhandlinger, sender det et signal om at grunnleggende politiske prioriteringer er til salgs i kortsiktige kompromisser. Dette er særlig uhel-

dig i en fase hvor flere land aktivt posisjonerer seg for å sikre tilgang til kritiske råvarer.

Den geopolitiske situasjonen forsterker alvoret i dette. Økende stormaktsrivalisering, krig i Europa og vedvarende uro i Midtøsten har synliggjort hvor sårbare globale forsyningskjeder er. Samtidig øker behovet for kritiske mineraler i takt med både energiomstillingen og opprustningen i NATO-land. I en situasjon hvor vestlige land søker å redusere avhengigheten av autoritære leverandører, fremstår det som lite hensiktsmessig at Norge selv velger å stanse utviklingen av egne ressurser.

Forslagsstillerne mener at utviklingen av en havbunnsmineralnæring må ses i et bredere sikkerhets- og beredskapsperspektiv. Tilgang på kritiske råvarer er en forutsetning for industriell produksjon, teknologisk utvikling og forsvarsevne. Dersom Norge ikke bidrar til å utvikle alternative leveranser, vil etterspørselen i større grad dekkes av aktører med lavere miljøstandarder og høyere geopolitisk risiko.

På denne bakgrunn mener forslagsstillerne at det er nødvendig å gjenoppta arbeidet i tråd med forliket fra 2024. Dette innebærer å igangsette en første konsesjonsrunde og videreføre kartlegging og kunnskapsinn-

henting. En slik tilnærming vil gi industrien nødvendig forutsigbarhet, samtidig som myndighetene beholder kontrollen over tempoet og rammene for utviklingen.

Forslagsstillerne vil samtidig understreke at en stegvis utvikling, basert på kunnskap og strenge miljøkrav, er avgjørende for legitimitet og langsiktig bærekraft for næringen. Nettopp derfor er det viktig å følge opp vedtatte rammer, ikke sette dem til side. Dersom Norge skal være en troverdig aktør i arbeidet med å styrke forsyningssikkerheten for kritiske mineraler, må politikken være konsistent over tid.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen igangsette den første konsesjonsrunden for leting etter og eventuelt utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel.

26. mars 2026

Bjørn Larsen

Tor Mikkell Wara

Kristoffer Sivertsen

Rikard Spets

Morten Stordalen

